

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. Hajnal-utca 2.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre . . . . . 4 "

Negyedévre . . . . . 2 "

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Dr. Hirschler Ignác levele — várhelyi Dr. Rosa Izsóhoz.

A szegedi zsidó hitközség elnöke várhelyi Dr. Rosa Izsó, Sváb Károly és Dr. Hirschler Ignác urakhoz a főrendiház tagjaivá történt kineveztetésük alkalmából üdvözlő iratot intézett, melyre Dr. Hirschler Ignác ur ő méltósága a következő levélben válaszolt:

Tekintetes várhelyi Dr. Rosa Izsó urnak

mint a zsidó hitközség elnökének

Szegeden.

Tekintetes elnök ur! Folyó július hó 1-én 197. szám alatt hozzám intézett nagybecsű soraira válaszolva, mély köszönetet mondok tekintetes elnök urnak azon meleg hangu üdvözlőért, melylyel a főrendiház tagjává történt kineveztetésemet fogadni szives volt.

Részemről teljesen méltánylom a tekintetes Elnök ur b. levelében kifejezésre jutott azon sajnálkozást, hogy felekezetünk mint ilyen a főrendiházban képviselőt nem nyert. De midőn ezt teszem, bizonyos vagyok abban, hogy ha a zsidó felekezetnek ez iránti jogosult óhaja teljesedésbe ment volna is, az ily alapon a főrendiházba hívott hitkonaink ott szintén nem partikularis érdeket, hanem a magyar nemzet egyetemét igyekeztek volna képviselni. Minthogy pedig a főrendiház tagjává történt kineveztetésem felekezetiségemtől függetlenül történt, a mennyire gyenge erőm engedni fogja, kétszeresen azon kell lennem, hogy a legfelsőbb kegy által kijelölt feladat körömben a haza összérdekeinek és az eddigi életemben hiven ápoló eszméknek szenteljem szerény szolgálatomat.

Örömet fejezve ki a felett, hogy e részben felfogásaink találkoznak, kitünő tisztelem és őszinte üdvözlőm kifejezése mellett vagyok tekintetes elnök urnak.

Budapesten 1885 július 6.

kész szolgálja

Dr. Hirschler Ignác s. k.

*

Sváb Károly ur ugyancsak Dr. Rosa Izsónak üdvözlő iratára következőleg válaszolt:

A szegedi zsidó hitközség tek. előljáróságának

Szegeden.

Hálás köszönettel vettem a tekintetes előljáróságnak f. hó 1-éről keltezett nagybecsű átiratát, melyben a főrendiház tagjainak sorába kineveztetésem alkalmából üdvözölni kegyeskednek. Teljes szívből osztozom én is azon bizonyosan összes hitsorsosaink által átérzett örömben — hogy hitfelekezetünknek a főrenliek között való képviseltetése által, a teljes vallásegyenlőség felé ismét egy nagyfontosságú lépéssel haladtunk előre. Bá-

torítólag és megnyugtatólag hát e tény mindnyájunkra a megpróbáltatás és küzdelem e nehéz napjaiban.

Midőn ő Felsége legkegyelmesebb elhatározása folytán csekély személyemet érte e kitüntetés hitsorsosaink érdemekben és tisztességben gazdagabb nagyszámu tagjai közül, tudom és érzem, mily felelősség nehezedik reám ez állás fényének kellőleg megfelelni, de e tudat csak serkentőleg és buzdítólag hat reám, szerény erőmmel mindent elkövetni, szeretett hazánk javára és felvirágzására, felekezetünk érdekeinek előmozdítására.

Fogadják ismételen és kérem: tolmácsolják a szegedi hitközség tagjai előtt legbensőbb köszönetemet szives megemlékezésükért.

Maradtam a hitközség tek. előljáróságának.

Bóboczká 1885. jul. 5.

alázatos szolgálja

Sváb Károly.

Trefort miniszter ur rendelete.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a zsidó anyakönyvek rendezése tárgyában az összes törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett. Mult heti számunkban röviden megtettük észrevételeinket és ígértük, hogy legközelebb bővebben foglalkozunk a tárggyal, annál is inkább, mert a miniszter urnak ezen lépése újabb bizonyíték arra, hogy a régi ellenszenv, melyet a zsidó ügyek iránt táplált, jobb és igazságosabb felfogásnak engedett tért. Trefort urnak a körrendeletben kifejezett elvei tökéletesen megegyeznek a szabadelvűség követelményeivel és arról a dicséretes törekvésről tesznek tanuságot, hogy elvégre elérkezettnek látja az időt arra, hogy az a valóban kétségbeejtő helyzet, melyet a neolog és orthodox elemek zsörtölődése teremtett, megszűnjék.

Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter jól tudja, hogy semmi sem hathat oly bénítólag a zsidó hitközségek kulturalis haladására és hazafias szellemben való fejlődésére, mint az orthodoxok és neologok közti viszály, mely az egységes összműködést lehetlenné teszi. A zsidó hitközségek kevés kivétellel kicsinyek; minden tagnak hozzájárulása mellett is csak nagy ügygyől bajjal képesek eltartani azon hitközségi functionariusokat, kik a legszükségesebb felekezeti teendőkre ellátására hivatják. Hány hitközség van Magyarországon, mely a rabbi állomást betöltetlenül kénytelen hagyni csupán azért, mert a hitközségi tagok két táborra oszlottak és az egyik tábor a másikat (az orthodox a neologot és megfordítva) semminemű segélyben részesíteni nem akarja. A ki a művelt és okos rabbik befolyását a zsidó hitközségek éle-

tére ismeri, a ki tudja, mennyire emelheti a rabbi hitközsége kulturális niveauját, az kétségtelenül átlátja, hogy mily égető szükség az orthodox és neolog elemek közti nézeteltérés kiegyenlítése már csak ezen szempontból is. A veszprémi, szegedi, aradi, nagy-kanizsai és több más zsidó hitközség régi jó hírnevét első sorban az ezen hitközségekben működő rabbik fenkölt szellemének köszönheti. Ellenben mindazon hitközségek, a hol az orthodox és neologok közti surlódás két, sőt néha három tábort is alakított, ott felekezeti ügyekben a legnagyobb pangás észlelhető. A kérdés már most az: miképen lehetne ezt az állapotot megszüntetni? Trefort miniszter ur, azt hiszi, hogy körrendelete által a neolog és orthodox közti ellentétek bizonyos tekintetben elenyésznek anélkül, hogy vallásos tekintetben kényszerítő hatást gyakorolna. Ez intentiója szabadelvűség tekintetéből kifogás alá nem eshetik. Vallásos tekintetben kényszerítő hatást nem gyakorolni! Egy liberalis kormány vallásügyi miniszteréhez méltó nyilatkozat, igaz; de ki állítja azt, hogy az orthodox és neolog közti ellentét olyan erős, hogy e két tábort csak kényszereszközökkel lehessen egyesíteni? Mi ép az ellenkezőt mondjuk. Kényszer által az ellentétek lehetőleg nagyobbakká nőhetnek ki magukat. Az egyesülésre való egyedüli mód a compromissum, melyet a magyar zsidóság képviselői egy egyetemes gyűlésen kötnének. Az anyakönyvek tárgyában kibocsátott miniszteri rendelet azonban csak félrendszabály.

Ha a miniszter ur szemé előtt a magyar zsidóság felekezeti békéje lebeg, akkor nem szabad az említett körrendelet kilátásba helyezett eredmé-

nyeivel beérnie, hanem meg kell tennie az egyedül csalhatatlan próbát az újabb egyetemes gyűléssel. Felekezeti életünkben még olyan sok a megoldatlan kérdés, hogy egy füst alatt sok más ügy is nyerhetne üdvös elintézést.

Mi nem tudjuk, miért habozik a miniszter ur ezen gyűlés összehívásával, miután törvény szerint amugyis kellett volna már több ízben — legalább a neologok részéről — összeülnie. A két iroda e gyűlések összehívása ellen, történjék az bár egyszerűen a kongresszusi határozatok alapján vagy rendkívüli uton azaz: miniszteri felhívás folytán, minden gondolható kifogást emel. A miniszternek az irodák csökönnyös ellentállásának tekintetbe vétele semmivel sem indokolható. Nem indokolható pedig azért, mert a két iroda tudvalevőleg csak önmagát és nem a magyar zsidóságot képviseli. A két iroda, két hivatal, melynek közegei bizonyos teendők elvégzésére de nem a magyar zsidóság képviselésére lettek megválasztva. Sőt tudnánk felsorolni akárhány esetet, midőn ép ez irodák a magyar zsidóság kifejezett közvéleményével határozott ellentétbe helyezték magukat. Abból tehát, hogy az irodák mit óhajtanak, a magyar zsidóság kívánalmát levonni nem szabad. Az irodáknak speczialis érdekükben áll a jelen helyzet állandosítása és ez az oka annak a lázas tevékenységnek, melyet kifejtének, valahányszor arról van szó, hogy új kongresszust kéne összehívni. Hiszen csak a lefolyt parlamenti ülés alatt történt meg, hogy az irodák emberei addig ólalkodtak bizonyos országgyűlési képviselők körül, míg ezek lemondtak arról, hogy a minisztert az 1869 kongresszusi határozatok mikénti végrehajtása iránt interpellálják. Nem akarunk azon motivumok tárgyalásába bocsát-

TÁRCZA.

Rohling talmud-tanítója.

Rohling tanár talmud-tanítója, a hírhedt „Judenspiegel” című antisemita röpirat szerzője, az osztrák antisemiták kolomposa Dr. Jusztus igaz nevében Briman Áron, Israel állott július 6-án a bécsi törvényszék előtt. Ez az antisemita „író” ma is azzal a doktori címmel él, a melyhez zsidó rabbinusok által részére kiadott bizonyítványok által jutott, melyek neki a »Gaon» címet adják meg. A vádlott elismeri, hogy hamis érrettségi bizonyítványt használt. Konstatálva lön továbbá, hogy Briman nőtlennek adja ki magát, noha zsidó ritus szerint megnősült és két gyermek atyja.

Az elnök, a tárgyalás kezdetén kérdi a vádlottat, mi tulajdonképen az ő neve? Vádlott: Ágoston. Elnök: Nem hívják önt voltaképen Áronnak? Vádlott: Igen. Elnök: De önnek más neve is van? Vádlott: Most más nincsen. Elnök: De hát mért nevezi ön magát voltaképen Ágostonnak? Vádlott: mert a keresztségben azt a nevet kaptam. Elnök: Nem hívják önt Izidornak is? Vádlott: igen. Elnök: Vagy Izraelnek? Vádlott: Igen. Elnök: Ugy-e bár, Áron ben Israel? És micsoda vallásu ön? Vádlott: Katholikus vagyok. Elnök: Nős? Vádlott: Nem. Elnök: Soha sem kelt egybe törvényesen? Vádlott: Soha. Elnök: Van-e vagyona? Vádlott: Nincs. Elnök: Vár-e örökséget? Vádlott: Igen. Szüleim után. Elnök: Ez tán még sem igaz, hiszen szüleinek nincs vagyona. Mi az ön atyja? Vádlott: Nagykereskedő.

Elnök: Mint tudja, az ön anyja tegnap nálam volt s azt mondta nekem, hogy ő semmiféle vagyonnal nem bir. Vádlott: Nos, ez olyan általános szokás nálunk . . . Elnök: Hogy vagyonukat eltagadják? Vádlott: Igen. Elnök: Van-e adóssága? Vádlott: Van. Koflernek Insbruckban 1300 forinttal tartozom. Elnök: A Pacher családnak Welsben szintén adós ön? Vádlott: Igen. 300 forinttal. Elnök: És Feldnek az ön volt gyorsírójának is tartozik? Vádlott: Annak nem.

Ez után felolvastatik a vádlevél, mely előadja, hogy Briman, Dolinában született 32 éves, katolikus, állítólag nőtlen, író Prágában 1883-ban egy érrettségi bizonyítványt hamisított, melynek alapján a Würzburgi egyetemen ugyan az év december 10-én orvostan hallgatónak iratta be magát.

Elnök: Bűnösnek vallja magát? Vádlott: Annyiban igen, a mennyiben hibát követtem el, mert tudtom e bizonyítvány valótlanágát. De nem tudtam azt, hogy ez hamisítvány. Ezt tudva, nem használtam volna. Elnök: E szerint beismeri, hogy a bizonyítvány tartalmának valótlanágáról tudomása volt. Beismeri-e azt is, hogy e bizonyítvány alapján vétette magát föl orvostanhallgatónak Würzburgban? Vádlott: Igen. Elnök: Hogy hívják atyját? Vádlott: Jakab Sim Israel. Elnök: És anyját. Vádlott: Leo. Elnök: Atyja román alattvaló? Vádlott: Nem. Azt hiszem Oroszországi illetőségű. Elnök: Atyja mikor vándorolt be Romániába? Vádlott: Úgy gondolom, ezelőtt 35 évvel. Elnök: Anyja azt mondotta nekem, hogy ön minden esetre román alattvaló. Nem tud ön erről semmit? Vádlott: A zsidók, a kik nem Romániában születtek, ott

kozni, melyek az irodákat erre a sajátságos eljárásra készítették, hanem csak figyelmeztetni akarjuk a miniszter urat azon titkos rugókra, melyek az irodák egyetemes gyűlést perhorreskáló rugdalózásait előidézik.

Azt hisszük, hogy ez ujmutatás elegendő bizonyos dolgok megértésére és reméljük, hogy a miniszter jövőben nem az irodák, hanem a magyar zsidóság kívánatait fogja figyelemre méltatni.

Dr. St. B.

A zsidó anyakönyvek.

— Észrevételek a körrendeletre. —

Teljes elismeréssel lehet fogadni Trefortnak azon kijelentett akaratát, hogy kényszerítő hatást nem akar gyakorolni. De épen ez elismerésünk kényszerít kimonddani azt, hogy a zsidó anyakönyvek körül fölmerült panaszok megszüntetésére más mód nincs, mint a kényszerítő regulativum, a mit a miniszter ugyan nem gyakorolhat, de igen is annak megteremtését nemcsak közvetítheti, hanem erre mintegy köteles is.

Es ez az, a mit a miniszter ur figyelmébe ajánlunk. Mert e kényszerítő regulativum nem lehet már egyéb, mint a zsidó vallás, egyházi rendezése, a mely azután megadja nemcsak az intézményt, mely hivatva van a vallásügyi dolgokban dönteni, de megnyeri a módot, a hatalmat, a kényszerítő hatalmat, hogy minden vallásügyi dolgan, mely az administratio vagy politika államélettel, csak legkisebb érintkezésben van is. egyöntetű, a körülményeknek és az állam követelményeinek megfelelő eljárás kövessék és ha e regulativum ellen bárki és bárhol vét, annak korrektióját minden összeütkezés nélkül eszközölheti.

állampolgári jogot egyáltalában nem nyerhetnek. Elnök: Hol van hát önnek a hazája? Vádlott: Seholy. Elnök: Nyert ön valahol állampolgári jogot? Vádlott: Nem. Elnök: Mely iskolákat járt ön? Vádlott: Jártam a dolinai népiskolában, aztán tanítóm volt odahaza, majd Jassyban három szemesztri-en hallgattam a filozófiát. Elnök: Járt ön gymnáziumban? Vádlott: Nem. Elnök: Hogy kerülhetett hát akkor a bölcsészeti fakultásra? Vádlott: Romániában ez lehetséges. Elnök: Mennyi idős volt ön akkor? Vádlott: Tizenhat éves. Elnök: De ön tudori czimet is használ. Hogy jutott hozzá? Vádlott: E czimhez két szempontból van jogom. Először mert rabbinusi bizonyítványaim megadják nekem a »Gaon« czimet, a mely egyértelmű a doktori czimmal. Elnök: Ki állította ki ezen bizonyítványokat? Vádlott: Több rabbinus, Rappaport, Salom Mordochai és mások. Elnök: Mily vizsgák alapján? Vádlott: Mint egy 100 kötetet tévő összes rabbinusi irodalom alapján. Elnök: Innen hiszi hát magát a doktori czim viselésére jogosítva. De ön két szempontot említett az imént? Vádlott: Igen, mert Gallipoliból is vau egy bizonyítványom, mely megadja a tudori czimet. Elnök: A Gallipoli egyetemből? Vádlott: Nem. A rabbi iskolából. Elnök: Hol van önnek ez a diplomája? Vádlott: A vizsgálati iratok között kell lenni. Elnök: Itt nincs. Legfeljebb a letét hivatalnál lehet. De hogy iskoláira visszatérjünk, ön a vizsgálat alatt azt állította, hogy Jassyban gymnáziumban tanult. Ez nem igaz. A jassyi egyetemet hallgatta: ez annyiban nem igaz, a mennyiben ma azt állítja, hogy a filozofiai fakultást három szemesztrisen át látogatta.

A kerületi beosztás nem fogja megszüntetni a képesített közegek hiányát, abból az egyszerű okból, mert a kerület nem fogja birni eltartani a képesített anyakönyvvezetőt. Az anyakönyvvezető díjazására ugyanis a kultuszadóból fordítanak megfelelő részt, de a kultuszadó kivetése már egyáltalán nem lehet a vallás keretén kívül álló egyén vagy közeg dolga és ha a hitközségek viszonyainak rendezése nem történik meg egyszerre a jelzett terület beosztás keresztülvitelével, akkor nem lesz senki aki a mostan panaszolt községi viszonyok rendezetlenségében még csak ki is számítsa a kultuszadó e részét, annálkevésbé lesz, a ki fizesse. annál kevésbé olyan, ki a meghatározatlan követelést behajtsa. — De bárhol fogjon hozzá valaki a területi beosztás keresztülvitele után ennek az intenczióknak megfelelő okvetlen következményeket keresztülvinni, akkor meg fog győződni, hogy lépésről lépésre olyan akadályokba ütközik, a melyeket csak a hitközségi bajok alapos ismerője magyarázhat meg és a melyeket a hitközségek teljes rendezése nélkül legyőzni egyszerű lehetetlenség.

Igen szépen mondja a miniszter ur, hogy sürögősen keresztülviendőnek tartja az israelita hitközségeknek anyakönyvvezetés szempontjából való rendezését. De e szép mondás még szebb és egyedüli helyes volna, ha egyszerűen a hitközségeknek rendezéséről szólna, mert e téren a részleges reform, szemközt azzal a sajnos helyzettel, hogy minden zsidónak egészen tetszésére van hagyva ma neolognak, holnap orthodoxnak lenni, részleges reform lehetetlen. Nagyon köszönjük, hogy kényszert nem akar alkalmazni, de e reform behozatala már oly kényszer színezetével bir, a mi még hozzá czéltalan is, mig ellenben ha megadja a lehetőséget, hogy az egész zsidó vallás autonomikus ügye rendeztessék, nemcsak nem gyakorol befolyást, de alapos reformnak nyitotta meg utját,

Elnök: Mikor nősült ön és kit vett nőül? Vádlott: Még nem voltam egészen tizenhat éves, midőn Stanislau közelében lakó Bierholz nevű korcsmáros leányát nőül vettem. Elnök: Hogy kötötték meg a házasságot? Vádlott: Egy talmudértő előtt; rabbinus nem volt jelen. Elnök: Meddig élt nejevel együtt. Vádlott: Fél évig. Elnök: Van gyermeke? Vádlott: Kettő. Elnök: Akkor lehetetlen, hogy nejevel csak egy fél évig élt. Egyébiránt anyja azt mondta nekem, hogy ön öt év óta nős. Miért hagyta el nejét? Vádlott: Mert nem szenvedhettem, miután akaratom ellenére voltam őt kénytelen elvenni. Elnök: Hová ment, midőn nejét elhagyta? Vádlott: Előbb haza, azután majnai Frankfurtba, onnan pedig Haagába. Elnök: Mivel foglalkozott ott? Vádlott: Másfél évig voltam ott, 1879 és 1880-ban rabbinus. Elnök: E szerint 21—22 éves, tehát egész fiatal korában volt rabbinus. És miért ment onnan el? Hiszen mint rabbinusnak szép jövedelmei lehettek? Vádlott: Berlinbe mentem, hogy kikeresztelkedjem. Elnök: Előbb protestans volt ön. Mennyi ideig? Vádlott: Két hónapig. Azután lettem katolikussá. Elnök: Nos, nem akarom ezt az eljárást bírálni. De mondja meg nekem, mivel foglalkozott, mióta. Haagot elhagyta? Vádlott: Író voltam. Elnök: Miket írt? Vádlott: A paderborni Bonifáczius nyomda részére. Elnök: Mennyi évi jövedelme volt? Vádlott: Nehány ezer tallér. Elnök: Hová ment Berlinből? Vádlott: Göttingába, hol, mint tudor, az egyetemen felolvasásokat tartottam a keleti nyelvekről és a rabbinusi irodalomból. Elnök: És ott maradt? Vádlott: Ott ösmerkedtem meg a Heiligenstadti püspöki kamarással, a kinek a felszólítására a katolikus hitre tértem át. Heiligenstadtból mentem Paderbornba.

mely nemcsak az anyakönyvvezetés körüli bajokat, de minden bajt orvosolni van hivatva és képes is arra.

—m—

Aztuk e cikket, daczára, hogy tartalma avalódi állapotoknak nem minden tekintetben felel meg; A cikk liberalisan gondolkozó férfiú nézeteit fejezi ki, és ezt akartuk ismertetni olvasóinkkal. Kár, hogy jóakaratu nézeteit a t. cikkíró ur illetékes helyen nem közli, mert habár hézagosa is, azért mégis van bennök sok mozzanat. a mit miniszter ur figyelemre méltathatna.

Néhány szó polgári iskoláink érdekében.

Ez a címe a bajai izr. hitközség elemi és polgári iskolájának negyedik 1884—85. értesítőjéhez írt előszónak. Közljük a cikket egész terjedelmében, mert daczára annak, hogy a szerző megjegyzései lokális színezettel bírnak, mégis oly képet tár az olvasó elé, mely elég tisztán tükrözteti vissza azon sajtóságos állapotot, melyben felekezeti tanintézeteink legnagyobb része leledzik.

A cikk, mely Stekler Samu igazgató jeles tollából került ki, ekkép hangzik:

Mai napság a polgári iskola haszna és célja fölött hozszu értekezést írni, annyi volna, mint »baglyokat vinni Athénbe.« Már annyit írtak e tárgyról, pro és contra, hogy alig lehetne valami újat felhozni. És habár talán sokszor a magán- és a közérdek állott egymással szemben az elkeseredett tollharczban, mégis mindkét fél által oly sokoldalulag lón e tárgy megvilágítva, hogy a figyelmes szemlélő határozott nézetet alkothatott magának. A mi szándékunk, nyíltan bevallott szándékunk, ezuttal pro domo, a mi polgári iskolánk érdekében sikra szállani, és midőn ekkép nyílt sisakkal lépünk a nyilvánosság elé, nem le levén szándékunkat, úgy hisszük egyuttal a kritikát is lefegyvereztük.

Elnök: Ott írta ön a «Judenspiegel»-t? Vádlott: Igen, de innen 1883 márczius vagy áprilisban Prágába mentem, Rohling tanárt a talmudban oktatni. Elnök: De Rohling maga is a héber ókor tanításával foglalkozik? Vádlott: Igaz, hanem a rabbinusi irodalom nem speciális szakmája. Elnök: Ön csakugyan tanította őt? Vádlott: Igen, 1883 egész nyarán. Elnök: Kapott ön tőle segélyt? Vádlott: Igen, 1884 márczius végeig havonként 100 forintot.

Az elnök kérdésére aztán elbeszéli a hamis érettségi bizonyítvány történetét, melynek egy házalótól való megszerzésére Rohling is biztatta, sőt ily bizonyítványt a Rohling öcscse is szerzett. Jassy-tól kapták postán, 10 frtot fizetvén érte. Az elnök azon kérdésére, mért vonta meg tőle Rohling a havi segélyt, a vádlott felelni nem akar.

A további vizsgálati iratok és kérdésekre adott feleletek kiderítik, hogy Briman a talmud fordításáért Schuhmacher insbrucki könyvárustól 1884 ben 3000 forint tiszteletdíjat vett föl, az osztrák kormány e fordításért 2000 forint szubventiót biztosított neki négy éven át fizetendő 500 forintos részletekben, viszont a «Sulchan Aruch» fordítására Gráczban kerésett kiadót s e fordításnak a gallicziai akademia részéről 10.000 frttal való támogatása lett részére kilátásba helyezve.

Elnök: Önnek Welsben szerelmi viszonya volt Pacher kisasszonnyal és Insbruckban egy leánnyal. De önnek otthon neje és két gyermeke van? Vádlott: Miután kitértem, ez a házasság semmis. Elnök: Ez nem áll. Vádlott: Én elküldtem nőmnek az elváló levelet. Elnök: És neje elfogadta? Vádlott: El. Elnök:

Midőn a helybeli izr. hitközség 7 év előtt polgári iskolát állított, több rendbeli fontos okok érlelték meg benne eme reá nézve nagy teherrel járó elhatározást. Első sorban szükségét érezte annak, hogy oly tanulók számára, kik 10—11 éves korukban az elemi iskolát elhagyják és kiknek sem szándékuk, sem hivatásuk nincs a tudományos pályára lépni, alkalom adassék, a gymnasiumon kívül elsajátíthatni maguknak a gyakorlati életben szükséges ismereteket. A ki hivatást érez magában, a ki nek van tehetsége és kitartása hogy sikeresen megküzdjön a tudománnyal, ám menjen az a gymnasiumba; amde sokan vannak a hivatottak, de csak kevesen a kiválasztottak. Hányanak kell fele utban megállapodnia, mert nem képes elérni azon magaslatot, ahol a muzsák székelnek. Az elemi iskolát elhagyott tanulók legnagyobb része sem kedvet, sem hivatást nem érez magában a tudományos pályára, és csak azért megy gymnasiumba, mert nem tudja, mit csináljon, nem tudja, mit kezdjen fiatal éveivel, vagy mert a kedves szülék gyermekükből erőnek erejével tudóst vagy művészt akarnak nevelni és a kis tehetséget elfogultságukban geniének nézik.

Ezeknek számára kellett oly iskoláról gondoskodni, mely amellet, hogy a kellő elméleti ismereteket nyújtja a tanulóknak, egyszersmind és főképpen a gyakorlati irányt tűzte zaszlajára, a gyakorlati élet szükségleteire van kiválóan tekintettel.

Ez volt a fő indító ok, mely a hitközséget vezérelte a polgári iskola létrehozásában. Egy másik nem kevésbé fontos ok volt azon körülmény, hogy a tíz éves gyermek azon időtől kezdve, mikor a gymnasiumba lép, a héber oktatást majdnem teljesen nélkülözi; mert az ugynevezett hitoktatás az általános tapasztalatok szerint ugyancsak édes keveset ér. Minden felekezet nagy súlyt fektet a vallásra, nyelvét és vallását úgy őrzi, mint legdrágább kincsét; a zsidóság pedig immár nem élő nyelvét ereklyeként őrzi, és ezt egy hazafi sem fogja kárhozhatni. A most divatosá vált ragályos betegség, a mint nem csökkenteni hazafiságunkat, ugy nem fog bennünket ingadozókká tenni hitünkben és ősi nyelvünkhez való ragaszkodásunkban, a melyet az enyészettől megóvni a kegyelet által parancsolt szent kötelességnek tartunk.

Ön titokban hagyta el Bécsset. Ugy látszik rosszul mehetett önnek, mert alig ért Gráczbba, már adósságot csinált a házi asszonyánál. Vádlott: Ha a gallicziai akademia 10.000 frt segélyét megkapom, minden hitelezőmet kifizetem volna.

A vádlott iskolai és nyelvészeti készütségére vonatkozó kérdéseknél többek közt megjegyzi, hogy a «Sulchan Aruch»-ból hat kötetet tud könyv nélkül. Elnök: Ez még nem elég egy érettségi bizonyítványhoz. Biró: Én nem értem önnek azt a nyilatkozatát, hogy ön ismerte a hamisított bizonyítvány tartalmát és még sem tudta, hogy az hamisítás. Ön most itt talmúdi leleményességgel akarja a valóságot elütni. Vallja be, hogy tudott a hamisításról is. Vádlott: Bevallom. Biró: Lássá, ez már beszéd. Így megértjük egymást. Elnök: De ön nemcsak Bécsben, hanem a hivatalos jelentések szerint Altenkrempsből is titkon ment el. Vádlott: Nem. Elmentem, mert fenyegettek. Elnök: Mért fenyegettek? Vádlott: Mert kikeresztelkedtem. Tartanom kellett hogy megölnek. Elnök: Kapott fenyegető leveleket? Vádlott: Egész csomót. A berlini rendőrségnél vannak.

Néhány rendőri jelentés felolvasása után a bizonyítási eljárás befejeztettvén, megkezdődtek a vád- és véd-beszédek, melynek meghallgatása után a bíróság Brimán Ágoston, alias Áron Izidort az okmány hamisításban bűnösnek mondta ki s a törvény megfelelő szakaszai alapján őt két hónapi börtönre s Austriából való kiutastásra ítélte el.

Igenis, mi sulyt, nagy sulyt fektetünk a héber oktatásra, és fölötte kárhoztatjuk a mindinkább nagy mérvet öltő áramlatot, mely határozott elvek nélkül csak reformálni akar, refórmálni minden áron, és a reformot azzal kezdi, hogy mindent, a mi évtizedeken keresztül szent volt a zsidóság előtt, a miben főtámaszát lelta az ezredéves küzdelmek viharában, a mi vára és védő bástyája volt a zsidóságnak, mint haszontalan lomot eldob magától és nevel oly nemzedéket, mely szégyenli, hogy zsidó; oly ifjakat, kik alig, vagy épen nem ismerve nemzetük dicső multját, nem ismerve nemzetöknek kimagasló, minden kor és minden nemzet diszére válható férfait, gyáván meghunyászkodnak ha származásukat vetik szemükre; nevel gyermekeket — dehogyan nevel; mindeu vallás nélkül engedi felnőni. Az ima istenkáromlása válik ajkán, a templomot hónapszámra nem látja, Isten nevét — hacsak káromlásra nem — ki nem ejti, és szive sivár vadonná válik, a hol csak gyom és gaz terem.

Még az az arcanum nincs föltalálva, mely ezen tarthatatlan állapotokat orvosolja, és a bajai zsidó hitközségnek érdemül rójuk fel, hogy a maga bár szűk körében, megkísérelte a baj orvoslását. Tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy vannak sokan olyanok, kik semmivel sincsenek megelégedve, kik minden létezőt nem annyira kritizálnak, mint inkább becsmérelnék és és kik azt mondják majd, hogy ez a polgári iskola nem fogja a zsidó tudományt az enyészettől megóvni, és hogy felette kevés az, a mit ilyen iskola nyujthat. Igenis, készségesen elismerjük, hogy nagyon sokat nem adhat; de annyit mindenesetre, a mennyit egy négyosztályu iskolától várhatni és végtére is a „valami“ végtelenül több, mint a „semmi.“ Persze ha polgári iskolánk hatosztályu volna, nagyobb pensumot is ölhelne föl és bizonyára a fölötte válságos — kiválóan Bajára válságos — idők folyamánya, hogy a község polgári iskolájának betetőzésére, mely annyira kívánatos volna, nem is gondolhat. Voltak idők, mikor a zsidóság még tudott lelkesülni, mikor az egész zsidóság áldozott, ha kellett; de azok az idők elmúltak és most nemcsak hogy az összes zsidóság figyelmét nem tudjuk törekvéseinkre fölkeltetni, sőt a körülakó zsidóság érdeklődését és támogatását sem tudjuk megnyerni.

Rége az orvosok voltak a zsidó tudomány főápolói, a kereskedők közt is nem egy találkozott, ki tekintélyes ismeretekkel birt a héber irodalom terén, és nem egyszer történt, hogy ezek közül választották a papot; de ez a nemzedék már csaknem teljesen kihalt, és szomoruan kérdezhethük a költővel, hogy ki lép megürült nyomukba? Van, igaz, seminariumunk, de hányan látogatják azt? Van tanítóképző intézetünk; de hány zsidó tanító van, aki nem ott nyerte kiképezését és maga is minden héber ismeretek nélkül szűkölködik?

Hát biz ezek elég nyomós okok voltak a hitközségekre nézve, hogy polgári iskoláját létrehozza. És ez a polgári iskola az egyedüli széles e hazában, melyre a zsidóság, legalább a bajai, rámutathat, mikor azon számtalanszor hangoztatott szemrehányást lobbantják szemére, hogy a zsidóság semmit sem áldoz középiskolák föntartására, holott minden más felekezetet fölülmuló arányban látogatja azokat. E felelet, ezen egyetlen iskolára való rámutatás, igaz, hogy nem sokat nyom; de reméljük, hogy a bajai hitközség példáját mások is követendik. És minthogy már egyszer erről a dologról szóllottunk, nem mulaszthatjuk el, hogy az említett szemrehányásra néhány megjegyzést ne tegyünk. Igaz hogy a zsidóság középiskolákat nem tart föl; de a zsidó hitközségek annyit költenek elemi iskolákra, hogy ezen költséggel szépszámú középiskolát lehetne föntartani. És e költségeket fedezi maga zsebéből, holott a középiskolák legnagyobb része vagy fundatiokból, vagy az állam pénztárából tartatik föl s így a zsidók épügy hozzájárulnak a költségek fedezéséhez, mint a haza többi polgárai. Ezzel korántsem akarjuk azt mondani, hogy a zsidók ne tegyenek semmit a középiskolák érdekében, sőt nagyon szivesen látnók, ha Crözusainak egyike-másika nagyobb szerü áldozatot hozna a tanítás ügyének oltárára; csak arra akartunk rámutatni, hogy aránylag sokkal könnyebb dolgok az állam földjéből egy-egy nagyobb darabot kihalítani, vagy a közös nagy cassába markolni és közhasznu célokra szentelni, mint az egyes polgárok áldozatfilléreiből létrehozni valamit.

Polgári iskola is kevés van olyan, amely az állam pénztárából subventiót ne nyerne. A bajai polgári iskolát

maga a zsidó hitközség tartja föl. Mindezen okoknál fogva ezen iskola megérdemli, hogy legalább a körülakó zsidóság támogassa azt és ezen támogatás abban áll, hogy gyermekeit mennél számosabban küldje iskolánkba. A bajai hitközség központja a körülakó zsidóknak, és ezeknek morális kötelessége annak intézményeit lehetőleg támogatni.

Polgári iskolánkhatározottan kereskedelmi irányu van és arra torekszik, hogy azon tanulókat, kik nem akarnak, vagy bírjak tanulmányaikat kereskedelmi vagy ipariskolában folytatni, hanem a gyakorlati életbe lépnek, a megkivántató kereskedelmi ismeretekkel lássa el amiért, is a keresk. számvetés, a könyvvitel és az ezzel kapcsolatban lévő ismeretekre nagyobb sulyt fektet, mint a hogyan a négy-osztályu polg. iskola tanterve megkivánja.

Valamint a fiu iskolát, ugy más felekezetek példáját követve 6 osztályu leány-iskoláját is még két osztálylyal. a hetedikkel és nyolcadikkal gyarapította a hitközség, hogy a serdülő leányokat a zsidó vallás értelmében és szellemében neveltesse, hogy a ok ne csak művelt nőkké, ne csak e haza hű gyermekeivé, hanem vallásuk buzgó hiveivé is váljanak.

A pesti zsidó kórház.

Tekintetes szerkesztőség! Az Egyenlőség legutóbbi számaiban gyakran szó volt a pesti zsidó kórházról, mint olyan intézetről, mely a zsidók és nem zsidók számára egyaránt segélyt nyujt. E tekintetben a közlemények kétségtelenül csak az igaz tényeket konstatáltak, mert a nevezett kórház, dacára annak, hogy felekezeti jellege van, mégis oly bőkezűleg juttatja áldását a nem zsidó felekezeti betegeknek, hogy első pillanatra is már meggyőződhetünk, miszerint a zsidó jótékonyosság nem ismer valáskülönbséget.

A pesti zsidó kórház a humanismus valódi tárháza. A kezelő orvosok odaadó buzgósággal és szakértelmök lelkiismeretes érvényesítésével működnek szerencsétlen embertársaik javára. Nincs beteg, a ki midőn e kórházat elhagyja elismeréssel ne emlitené azt a gyöngéd és előzékeny bánás módot mit e kórházban ugy az orvosok, mint az ápoló személyzet részéről tapasztalt. Ime ilyen annak a kórháznak a vezetése, melyről Fuchs Gusztáv ur egy fővárosi közgyűlés alkalmával oly kicsinylőleg nyilatkozott. Figyelmébe ajánljuk Fuchs Gusztáv urnak az alanti kimutatást, hogy tanuljon meg belőle egyet mást, a mit addig talán nem tudott és reméljük, hogy ha aztán legközelebb ismét alkalma nyilik a pesti zsidó kórházról nyilvánosan nyilatkozni, nem fog olyan váddal fellépni, hanem semmi alapja nincsen.

Ezt elvárjuk már csak azért is, mert lehetetlen a legnyilvánvalóbb tények ignorálásával olyan vádakot emelni, miket mindenki ellenkező tényekkel megczáfolhat.

A kimutatás a következő:

A pesti zsidó kórház 1884. évi jelentése szerint a m. évben az intézetben kezeltetett 838 beteg, 43-el kevesebb, mint az elmúlt évben. A fekvő betegek között volt 45 keresztény vallásu (az az 5.4%). Járólag kezeltetett 8222 beteg, 1066-tal több, mint az elmúlt évben. A járó betegek között 2872 (azaz 34.93%) tartozott a keresztény hitvallashoz. A kórházban ápolott betegek 15710 ápolási napot (taval 17217) vettek igénybe, egy-egy betegre tehát átlag 18.7 ápolási nap esik. A kórházi kiadásokból egy-egy betegre 20 frt. (taval 21 frt. 44 kr.); egy-egy ápolási napra 1 frt 60 kr. (taval 1 frt 10 kr) jutott. A legnagyobb beteg forgalom a lefolyt évi december hóra esik, mely hóban 125 beteg kezeltetett intézetünkben. A legnagyobb napi létszám február hó 10-én volt (60 betg). Az átlagos napi beteglétszám a lefolyt évben 43 volt. Meghalt 82 beteg. A hitközség szegény orvosai által kezeltetett 3790 beteg 1883-ban 4247 beteg.

A sajó-vámosi eset.

Miskolczi irják a J. Pester Zeitungnak: „A nagyidai rabbi kihallgatása mult hétfőn történt. A miskolczi törvényszék vizsgáló birája a kir. ügyész-szel együtt a rabbi lakásán Nagy Idán megjelen-vén, azzal kezdték a kihallgatást, hogy a sajó-vámosi es sennyei zsidók által neki átadott ember-vért hol tartja? Az ősz rabbi szánalmas mosolylyal fogadta e felszólítást és kereken kijelenté, hogy neki efféléről tudomása nincsen. A vizsgáló biró erre házmotozást rendelt el, mely hosszú időt vett igénybe és a melynek eredménye az lett, hogy egy kis üveget konfiskáltak, melyben vöröses folya-dék volt. E folyadék a rabbi beteg unokájának orvossága, melynek felet már elhasználta. A kikül-dött vizsgálóbíró lepecsételte az üveget, de a rabbi — nagyobb ovatosság kedvéért a saját pecsétjét is alkalmaztatta. Ez üveg tartalmáról a szakértői vélemény azt konstatalta, hogy az csakugyan nö-vénynedv, melyben a vérnek semmi nyoma sincsen.

*

Miskolcz julius 9. A nagyidai rabbi kihallgatása semmi olyan adatot nem szolgáltatott, a mi a vizsgálat folytatását továbbra is indokolná. A vizsgálóbíró azon kér-désére, hogy miért keresik fel hitrokonai, a rabbi azt va-laszolta, hogy mint 78 éves ember, a ki életén át sokat tanult és tapasztalt és a ki különben a környéken lakó fiatal generáció hitoktatója volt, fel szokott kerestetni, hogy tancsokkal szolgáljon hívóinak. A rabbi kijelenté továbbá, hogy ő sem próféta, sem vén asszony és ennél-fogva nem jósol senkinek. A vizsgálóbíró felszólítására a rabbi leirta az imát is, melylyel az őt meglátogató hit-sorsosait áldani szokta.

*

Miskolcz, jul. 9. Az orvosok a Sárréten fe-talált hulladarabokat megvizsgálták és azon nézet-nek adnak kifejezést, hogy azok régibb hullából valók. A vizsgálat, mely immár néhány hét óta folyamatban van és az egész környéket izgatott-ságban tartja, előreláthatólag nem sokára véget ér, miután a gyanusítottak teljes ártatlansága kon-statalva lesz. A Budapestről ide érkező „Füget-lenség” antiszemita bujtogatók által a köznép közé hordatik. Este a tanyákon és vasárnaponkint a csapszékekben felolvasást tartanak a nevezett lap-ból és izgatják a népet az ezen lap által kolpor-tált hazudozásokkal.

Felhívás előfizetésre!

Azon t, előfizetők számára, kiknek előfizeté-sük f. é. **julius elsején** lejárt, első juliusi számunk-ban **postautalványokat** mellékelünk. Kérjük az előfizetési díjak mielőbbi megújítását, hogy a lap szétküldésében rendtelenség be ne álljon.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve	8 frt.
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (V. ker., Hajnal-utca 2. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

A VI. kerület szegény-orvosa kezelt 523 fekvő beteget, 872 járó beteget. A VII. kerület szegény-orvosa kezelt 516 fekvő beteget, 1397 járó beteget. A VIII. és IX. ker. szegény-orvosa kezelt 207 fekvő beteget, 275 járóbeteget. A kórházban ápolott betegek az 1884. évben fordított kiadások a részletes kimutatás szerint 18914 frt 14 krra rugnak míg kórházon kívüli betegek 3836 forint 35 krajczár fordított. Az összes kiadások tehát 22750 frt. 52 krajczár, a mult évi 21488 forint 77 krajczárral szemben. A bevételek a részletes kimutatás szerint 9460 frt 16 kr, a mult évi 8571 frt. 95 krral szemben. A bevételek levonása után még fedezetlenül maradt kiadásokhoz, melyek 14178 frt. 57 krt tesznek ki, a „Chevra-Kadisa“ 11342 frt 80 krral, azaz azon összegnek 80 százalékaival járult. A kórházi bizottság a lefolyt évben egy emléke-zetes eszmével foglalkozott: új kórház építésének eszmé-jével, melynek megvalósítása tekintve azon igényeket, melyek az intézethez egyrészt a hitközség állásánál s más-részt a főváros népesedési viszonyainál fogva fűződnek, tovább elodázhatatlannak ismertetett el. E jótékony inté-zetnek ez idő szerint szolgáló épület 1842-ben létesült, a midőn nemcsak e hitközség tagjainak száma a mainak alig harmadrészét tette ki, hanem a kórházat igénybe vevő szegények is aránylag sokkal kisebb számmal jelent-keztek. Akkoriban a kórházban ápolott betegek létszáma évenként körülbelül 200—300 körül váltakozott, míg je-lenleg a 900-at közelíti meg. De a kórháznak feladata, működési köre is terjedelmesebbé vált 1842 óta. Akkori-ban járó betegek egyáltalán nem keresték még fel a kor-ház segítségét. Ez intézmény csak 1876-ban lépett életbe és azóta folyton növekedő arányban érvényesül. — Ele-inte három—öt száz járó beteg fordult a kórházhoz, míg ezek száma felekezeti különbség nélkül az utóbbi évben már a 8000-et túlhaladja; feltéve már most, hogy egy-egy járó beteg felgyógyultáig csak tizezer jelentkezik a ren-delő órákban, évenként 80,000—90,000 beteg fordul meg a gyógyító intézetben. A kórház jelen helyiségei nem-csak a fekvő és járó betegek nagy forgalmának, hanem a gyógykezelés és betegápolás mai követelményeinek sem felelnek meg. Azonkívül a kórház jelenleg fővárosunk legnépesebb utcáinak egyikében van, elhelyezve, a hol ez intézet a főváros jelen fejlődési viszonyai között előre láthatólag sok ideig már úgy sem fog megmaradhatni, sőt az épület egyik része a nagy Teréz-körut vonalába esvén, ezen rész mindenesetre már közel időben kisajáti-tás alá kerül: oly körülmény különben, mely a hitközség-et már 1884-ben indította arra, hogy egy új kórházi tel-ek megszerzése iránt intézkedjék. A választmány nem zárkozhatott el mind ezen nyomós okok elől és a m. é. márcz. hó 20-án tartott ülésében elvben csatlakozott a kórházi bizottság szakszerű előterjesztéséhez, melyhez a Szent-egylet választmánya is elvi beleegyezését nyilatkoz-tatá ki, és így ez ügy minden szempontjából dr. Mura-közi Rózsai József kir. tanácsos és kórházi igazgató el-nöklete alatt vegyes bizottság küldetett ki, melyben a Szent-egylet is képviselve van. E pillanatban leginkább az új kórház számára legalkalmasabb telek kiszemlé-lésére fordítanak figyelmet. A kórházból elbocsátott sze-gény üdülők jó része a lefolyt évben is 2—5 frnyi pénz-egélyben részesült. Ezen a pesti zsidó kórházban már számos évek óta tennálló jótékony intézmény csak cse-kély részét tünteti fel azon áldozatkészségnek, melyet a pesti zsidó hitközség a Chevra-Kadisával egyetemben a szegény betegek gondozása körül tanusít. Nagyobb mér-tékben nyilvánul ezen áldozatkészség abban, hogy a kor-házban kezelt betegek legnagyobb része (62.5 beteg in-gyen ápoltatott.

H I R E K.

— A pécsi izr. népiskola az 1884—85. évről szóló Értesítőt küldte be hozzánk. Az iskolai évi jelentést Wesszel Ábrahám iskolaszéki jegyző közli. A pécsi izr. népiskola kitűnő tanerői elég garanciát nyújtanak a sikeres működésre, mely — miként az Értesítő mutatja évenként szép gyümölcsöt eredményez

A nyiregyházi eset. Egy félénk cseléd, kit gazdája a zsidó korcsmárhoz borért küldte, a korcsmába érve elkiabálja magát, hogy »a zsidók megakarják ölni« és erre nyomban nagy népcsoport, a korcsmárost »ritualis gyilkossági« kísérlettel vádolják és aztán beütik a szerencsétlen ablakait. De mindez még nem elég. Azon felül a rendőrség, a vizsgálóbíró is zaklatja a szerencsétlent és miután a zsidó mindezen keresztül ment, akkor végre küldi, hogy a cseléd kiabálása ostoba tréfa volt és hogy a korcsmáros a legártatlanabb ember. És mi történt ekkor? Nevetnek az eseten és mivelhogy zsidón esett a kár, hát még egyet teremtettének fölibe. Ilyen történetek járnak most országszerte. Nyiregyházán is lezajlott a múlt héten egy hasonló eset, a melyről egy ottani helybeli lap bölcsen megjegyzé, hogy: X. Y. zsidó korcsmárost a kapitánysághoz kísérték, hol erélyes vizsgálatot indítottak a gyanúsított zsidók ellen. Kíváncsiak vagyunk e rejtélyes ügy fejlődésére. Ime, milyen kíváncsi tud lenni egy vidéki lap, mikor vén kávénénikék meséi által folizgatott cselédnek ritualis víziói vannak. A helyett, hogy a vidéki kolléga felvilágosítaná a népet, kíváncsivá teszi és mikor aztán az ügy lebonyolódott, említésre méltónak sem találja az előbb oly »rejtélyes ügyet.« Hja bizony nagyon fiikus emberek ezek a vidéki szerkesztők.

— Eljegyzés. Dr. Leszlényi Imre fővárosi körökben jó előnyösen ismert győri ügyvéd f. hó 5-én eljegyezte Günsberger Lázár zalamegyei földbirtokos bájós leányát, Rózsát.

— A zsambéki izr. hitközségben pályázat nyitattik egy előimádkozói állásra. Pályázóknak egyuttal sochet és koréhnek is kell lennie. Évi fizetés 400 frt. Az állás vagy mindjárt vagy f. é. augusztus végén elfoglalható. Próba-baeloadás szükséges. A kik a hitközség jegyzői teendőit ellátni képesek, előnyben részesülnek. A folyamodványok a hitközség elnökségéhez czimzendők. Steiner Miksa hitközségi elnök.

— A török szt.-miklósi izr. hitközségben egy 400 és esetleg 600 frttal díjazott kántori állás betöltendő. Pályázóknak sochet uboreknek kell lennie és ez iránti kvalifikációját a helybeli rabbi által felülvizsgáltatni. Folyamodványok f. é. augusztus 5-ig benyújthatók az alulirt hitközségi elnökségnél. Lukács A. hitközségi elnök.

— A pesti zsidó hitközség pályázatot hirdet az esküvői gyűjteményből, helybeli illetőségű szegény izr. arak részére kiadandó 300, 200 és 100 frtos néhány kiházasítási jutalékra, melyek végett kérvények — a születési, szegénységi és erkölcsi, valamint az eljegyzést igazoló bizonyítványokkal felszerelve — folyó hó 26-áig a hitközség titkári hivatalában — dohány-utcza templom-épület — nyújtandók be.

A „Budapesti Szemle“ július 4-diki száma egy pályázatot hirdet egy az orsz. izr. tanítóképezdében üresedésben jött a magyar nyelv- és irodalomtörténeti tanszék betöltésére.

— Az apatini (Bácska) izr. hitközség előjárója dr. Veidmann Vilmos községi orvos ur e hitközség derék iskolaszéki tagjával együttesen, Györki Károly tanítónak, az országos kiállítás, de különösen a tanszer-kiállítás tanulmányozásának elősegítésére 25 frtnyi utazási segélyösszeget szavazott meg. Ez összeget a vizsga napján június 21-én fenntnevezett tanítónak kézbesítették, elismerés jeléül 4 évi sikerdús működéséért.

— A pesti izr. hitközség a jövő tanévre 3 új tanerőt jelölt ki a község iskolában nyújtandó ellemi hitoktatásra és pedig meghivatott Baum Fülöp veszprémi, Weber Samu budai és Schlesinger Mór helybeli magántanító; a középiskolai hittanári állásra pedig Stern Ábrahám okleveles középiskolai tanár választotta meg.

— Riunione Adriatica di Sicurtia cs. kir. szab. biztosító társaság Triesztben. Junius 25-én tartotta meg Triesztben e társaság Neumann Henrik vezérigazgató ur elnöklése alatt közgyűlését, melyen az 1884. üzletév szárszámadása és az igazgatósági jelentés tárgyalattak. A jelentésben elégitő volt, s hogy minden a társaság által gyakorolt biztosítási ág hozzájárult a szerencsés eredményhez. Ezek után minden egyes szak világitott meg kellőleg.

I. Életbiztosítások. Az 1884. év december 31-én érvényben volt biztosítások összege 6.644,869 ft tőke, 54,991 frt jaradék a túlérési, továbbá 25.913,426 frt tőkeés 12,459 frt jaradék az elhalálozási biztosításoknál. A nyereménydíj bevétele 1884. évben 1.286,854 ftra ment, ugyanezen osztály tartaléktőkéjének javuléka pedig 306,092 frtot tesz ki. A túlérési és esedékesé vált jaradék biztosításokért, a viszontbiztosítások levonása után 203,496 frt, haláleset és esedékesé vált vegyes biztosítások után 408,104 frt fizettetett ki, azonkívül a decz. 31-én függőben volt haláleset és túlérési biztosításokra 97,052 frt tartatott vissza. A folyó biztosítások nyereménydíjtartaléka 6.847,101 frtban állapított meg, a melyből 771,050 frt viszontbiztosításokra esik és ennek leszámításával a múlt évihez képest 333,309 frt növekedést mutat. A nyereményrészeszel biztosítottakra az utóbbi három évi időtartamról 50,551 frt 62 kr. esik osztalékul. Az életbiztosítási osztály nyereménye 96,619 frt 72 kr. összegben az általános zárszámlára vitetett át.

II. Tűzbiztosítások. A nyereménydíj bevételek 5.489,360 frtra mennek és a múlt évihez képest 190,766 frttal emelkedtek. Több évi biztosítások nyereménytárczája 1884. december végével 17.573,815 frtra rug. Tűzkárokkért 3.568,648 forint fizettetett ki, mely összegből viszontbiztosításokra 1.796,930 frt esik. Azonkívül függő károokra tartalékba helyeztetett 174,844 frt. Viszontbiztosításokra 1.567,187 forint adatott ki. A készpénz díjtartalék 43,208 frttal 1.475,697 frtra emelkedett.

III. Szállítmány biztosítások. A bevett nyeremények 166,905 frtra, a viszontbiztosítások 67,442 frtra, a kifizetett károk, a viszontbiztosítások levonásával 47,877 frtra mennek, függő károkkért pedig 4712 frt tartatott vissza.

IV. Jégkárbiztosítás. A nyeremény bevételek 7.135,742 frtot tesznek, a viszontbiztosításokra 469,748 frt kellett, a károk pedig a viszontbiztosítások levonásával 1.392,427 frtba kerültek. A Riunione által, fennállása óta minden szakban eszközölt kártalanítások összege kerek 121 $\frac{1}{2}$ millió frtra rug. Az 1884. évben elért nyeremény 631,121 frt 64 krt tesz, ehhez véve a múlt évi maradékot 636,159 frt 11 krt kapunk, melyből egyelőre 250,000 frt a jégkár blztosítási üzlet külön tartalékösszegének emelésére, 127,066 frt 37 kr pedig az árfolyam ingadozási tartalékhoz csatoltatik. Az ezután megmaradó összegből 45,444 frt 83 kr a nyereménytartalék alaphoz csatoltatik és ezen összegnek, valamint az igazgatók és felügyelők osztalékának, végül pedig a társaság hivatalnokai takarékk és segélypénztára részére megállapított összeg levonása után 167,066 frt 95 kr marad osztalékul. Az osztalék részvényenkint 50 frtban állapított meg és július 1-től kezdve fizettetik ki. A tartalékok 1884. évben 798,910 frt 42 krral emelkedtek és jelenleg 8.989,812 frt 80 krt tesznek. Ezek a következő tételekből állanak: Az életbiztosítások nyeremény tartaléka 6.076,050 frt 58 kr; a tűzbiztosítások nyereménytartaléka 1.475,697 frt; a szállítmány biztosítások nyereménytartaléka 17,432 frt, a jégbiztosítások nyereménytartaléka 400,000 frt, tartalék árfolyam ingadozásokra (zárszámla A) 144,283 frt 18 kr, tartalék árfolyam ingadozásokra (zárszámla B) 144,183 frt 19 kr, az életbiztosítási osztály különös nyereménytartaléka 150,000 frt nyeremény tartalékalap 582,077 frt és 85 kr. A társulat hivatalnokai takarékk és segélypénztárának vagyona 229,542 frt 50 kr. A választások, melyek az alapszabályok értelmében voltak teljesítendőek azt eredményezték, hogy Lutteroth Hermann báró ur az igazgatótanács tagjává és Dr. Moápurgo Emil báró ur felügyelővé újból megválasztattak.

Szerkesztői üzenetek.

Anonymus Jászberény. Klabundel H. hirdetésére tett megjegyzései helyesek. A hirdetési rovatért a lap szerkesztője nem felelős. Az Egyenlőség hirdetésait a szerkesztő fel nem veszi, mert e rovatot Schwarz Gy. hirdetési irodája kezeli egészen függetlenül a szerkesztőségétől, a mely gyakran csak akkor vesz tudomást az inzerátokról, midőn a lapban kinyomatva látja.

Hirdetések.

28. csoport a kiállításban.

A czimre tessék figyelni!

Nagyszerű butor-eladás.

A helyiség átalakítása végett a nagyszerű butor-raktár mélyen a bevásárlási ár alatt eladva lesz. Nagy raktár szabadalmazott gyermeköltöző szekrényekben fürdő-berendezéssel és mázolt előszoba-berendezésekben.

!Ternó!! Ternó!! Ternó!

Tekintetes *Mihalik János* matematikus urnak Budapest, Kerepesi út 74. sz. I. emelet 7. ajtó.

A Budapesti országos kiállítás már számtalan embernek hozott áldást és szerencsét mivel a kiállításra jövők közül igen sokan felkeresik a híres magyar matematikust *Mihalik János urat*, Budapest, 74. szám I. emelet 7. ajtó — hogy tőle szerencseszámokat kérjenek. — Sokszor csapatokként zárandokolnak a nyerni ohajtók e felülmulhatlan számművészhez, ki mindenkit, külömbiség nélkül nyájasan fogad, és a legnagyobb kész-éggel azon iparkodik, látogatói mindegyikét szerencseszámai közlése által jóléthez és gazdasághoz juttatni. Az országos kiállítás megtekintése végett Budapesteni tartózkodásom alkalmával nekem is volt szerencsém e kitűnő számféjtő urnak bemutatni és tőle a Brünni húzásra szerencseszámokkal részesítenem, melyek a f. hó 17-én megejtett Brünni húzásban ki is húztak, s így látogatásom nem csak élyebb mint 5100 forintnyi összeget jövedelmezett nekem, — mindjárt a második betét után. — Ezáltal azon meggyőződést nyertem, hogy e jeles férfi tudománya, kitűnő szellemi tehetsége és éleselműsége a többi mathematikusét mind messze túlhaladja, — hogy *Mihalik János* ur műveletei felülmulhatlanok, a világon egyedüliek. — Bár kérné az országos kiállítás minden látogatója *Mihalik-urtól* szerencseszámokat, akkor minden bizonynyal ezer meg ezer embertársam velem együtt azt mondaná: csak egy híres, tapasztalt matematikus, csak egyetlen egy jótevője a szegény emberiségnek létezik a világon, s ez *Mihalik János ur Budapestben, kerepesi út 74. szám I. em. 7. ajtó.* —

Kiváló tisztelettel

Klabundel H.
gépfelszerelő

Kolozsvár, belső széna utca 23.-szám.

A fentmondottokról az adott helyes czim alatt mindenki bármikor meggyőződhetik. —

Mihalik János urhoz intézett kérdőlevelekhez 3 drb. 5 kros bélyeg csatolandó.

Az

EGYENLŐSÉG

részére hirdetések felvessz

SCHWARZGYULA

hirdetési irodája

IV. ker., Váci-utca 13. szám.